

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČESKÁ POEZIE MEZI VÁLKAMI

Tematická oblast	Básnické směry v české poezii mezi 1. a 2. svět. válkou
Datum vytvoření	29. 8. 2013
Ročník	Třetí/ septima
Stručný obsah	Hlavní znaky jednotlivých směrů, autoři a stěžejní díla, test
Způsob využití	Hodiny literatury na gymnáziích/SŠ
Autor	Mgr. Blanka Velčovská
Kód	VY_32_INOVACE_15_CVEL10

PROLETÁŘSKÁ POEZIE

- poč. 20. let 20. st.
- pohlíží na svět a společnost očima dělníka, pod vlivem marxismu a marxismu-leninismu
- má vést k odstranění nespravedlivého společenského řádu, nejlépe cestou revoluce
- má být optimistická
- upřednostňuje kolektiv před jednotlivcem
- velmi krátké období

Autoři proletářské poezie

- **Jiří WOLKER** – *Host do domu, Svatý Kopeček, Těžká hodina* (sociální balady) + moderní pohádky
- **Jaroslav SEIFERT** – v počátcích své tvorby: *Město v slzách, Samá láska*
- **Josef HORA** – v počátcích své tvorby: *Pracující den, Srdce a vřava světa*
- **Jindřich HOŘEJŠÍ** – *Hudba na náměstí, Korálový náhrdelník*

Pozn. Všichni autoři pocházeli z chudých poměrů

J. Wolker, J. Hora, J. Hořejší

<http://czechfolks.com/plus/wp-content/uploads/2011/04/Obr.-01-Ji%C5%99%C3%AD-Wolker.jpg> (3.1.2014)

<http://mmargareta.blogspot.cz/2013/01/josef-hora-o-poezii-basnika-vecnosti.html> (3.1.2014)

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/imagePage.jsp?docid=669&id=45> (3.1.2014)

POETISMUS

- 1924 (manifest), ryze český směr
- protipól proletářské poezie
- vliv Apollinaira (polytematičnost, volné řazení motivů)
- obdivuje pokrok, velkoměsto, cirkusové prostředí, poutovou zábavu, cestování, exotiku, radost ze hry
- hledá nové výrazové prostředky, odmítá konvence v literatuře (často bez rýmu, asonance)
- směr **velmi hravý, optimistický a apolitický**

Autoři poetismu

- Zakladatelé:

Karel TEIGE – stať *Poetismus*

Vítězslav NEZVAL – stať *Papoušek na motocyklu*
(obě díla jako manifesty poetismu)

- Ostatní básníci:

Vítězslav NEZVAL – *Podivuhodný kouzelník,*
Pantomima, Edison

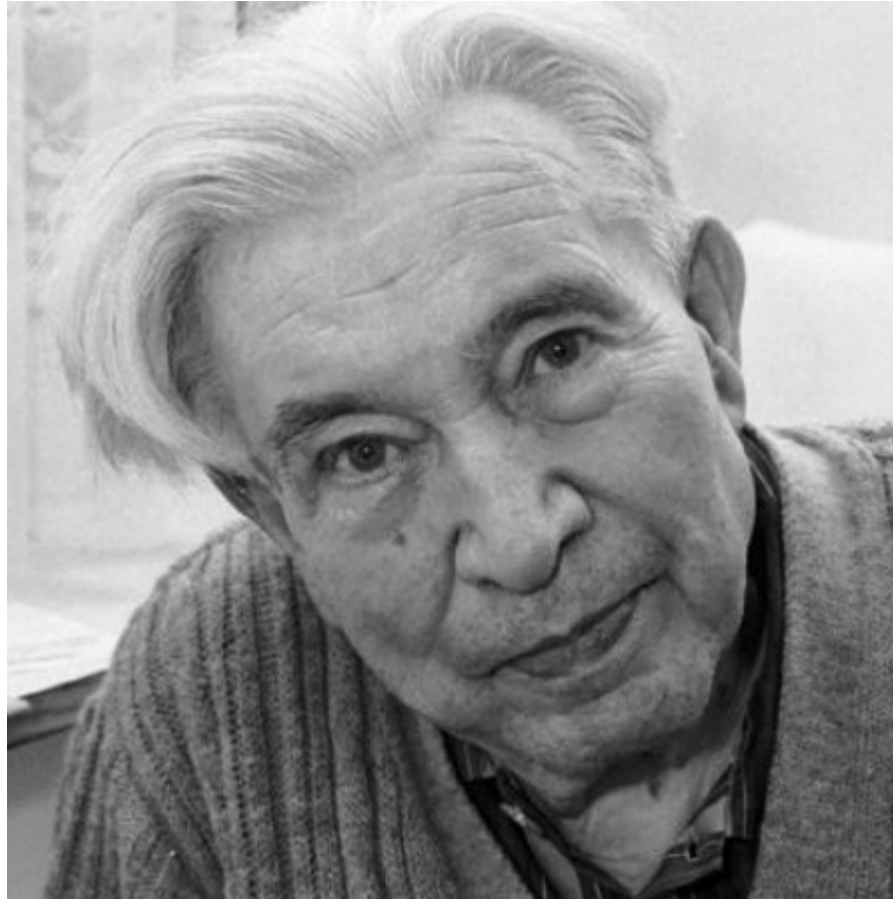
Jaroslav SEIFERT – *Na vlnách TSF, Slavík zpívá*
špatně, Poštovní holub

Konstantin BIEBL – *Zlatými řetězy, S lodí, jež dováží*
čaj a kávu, Nový Ikaros

K. Teige, J. Seifert, K. Biebl

<http://www.fdb.cz/lidi/398237-karel-teige.html>
(3.1.2014)

<http://www.novinky.cz/kultura/74157-pred-dvaceti-lety-zemrel-jaroslav-seifert.html>
(3.1.2014)

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/imagePage.jsp?docid=13&id=17>

SURREALISMUS

- 1934 – volný přechod poetismu k surrealismu
- plynulý, automatický tok motivů vycházejících z nevědomí
- vyloučena logika, plán, kalkulace
- žádný rým, rytmus
- verše jsou spontánní, nepravděpodobné
- obrovský prostor pro fantazii
- pro běžného čtenáře hůře pochopitelné

Autoři surrealismu

- 1934 – ***Surrealistická skupina***, prezentuje se manifestem, jehož autory jsou:
Vítězslav Nezval a Karel Teige
- Básníci: Vítězslav NEZVAL – *Praha s prsty deště,*
Žena v množném čísle, Absolutní hrobař
- Malíři: Štýrský, Toyen, Jiří Kolář
- 1938 – V. Nezval skupinu rozpustil

Toyen, V. Nezval, J. Kolář

<http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/22233-toyen.html> (3.1.2014)

<http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/22233-toye><http://encyklopedia.sme.sk/c/3815875/nezval-vitzslav.html> (3.1.2014)

<http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/odesel-predni-cesky-umelec-20-stoleti-jiri-kolar> (3.1.2014)

ÚKOL 1

Najdi v ukázce znaky surrealismu.

Marně jsem se snažil nalézt dům ve kterém je
šicí stroj z jehož člunku bych si byl přál nit
Pak jsem se dal na cestu směrem k Luxemburské
zahradě

Jak je krásný zvyk zahradníků chránit ovoce na
stromech v malých sáčkích

Jako vy přikrýváte nahá řadra košilí

Krásná jak džber vody převržený v smutečném domě

Krásná jak jehla v březové kůře na níž je vyryt

letopočet

Krásná jak makovice již se dotkl zvon...

ŘEŠENÍ 1

- volný, plynulý tok motivů
(doložit na jednotlivých verších) – bez logiky
- žádná pravidelnost ve verši, bez rýmu,
bez interpunkce
- verše jsou spontánní, fantazie pracuje naplno
- čtenář hned nechápe, hledá souvislost,
návaznost – nutnost číst pomalu a vícekrát
- *Ukázka je od **Vítězslava Nezvala** ze sbírky
Žena v množném čísle*

ÚKOL 2

Ke kterému z uvedených směrů patří následující ukázky?
Zdůvodni své rozhodnutí.

A.

Na hoře vysoké a klonící se k městu
stoje s rukama rozepjatýma,
jsem jako prorok, který ukazuje cestu
a chudým věští slavný zítřek jejich,
jsem mudrc, který radí v beznadějích,
v své ruce drže květ, jenž nikdy neuvadne...

- B.

Přichází noc už za tmy vplul parník do ulic
Cařihradu po teplých vlnách v nachovém moři
a že je půlnoc čínský kuli se probudil z hladu
a že je ráno v palmovém háji zpívají bosé Javanky
a že je krásný večer stanul jsem na okraji tohoto
rychle žloutnoucího lesa
s hlavou poněkud zvrácenou do oblak...

ŘEŠENÍ 2

- Ukázka A - **proletářská poezie**:
motiv dělníka, básník se staví do role proroka a předpovídá lepší svět

Ukázka je od J. Seiferta ze sbírky Město v slzách

- Ukázka B – **poetismus**: volné řazení motivů, cestování, exotika, bez interpunkce, bez rýmu, co se veršů týká, žádná pravidelnost

Ukázka je od K. Biebla ze sbírky Nový Ikaros

Použitá literatura

- SOUKAL, Josef a kolektiv. ***Literatura pro III. ročník gymnázií.*** Praha: SPN – pedagogické nakladatelství,a.s., 2003, ISBN – 80-7235-227-X
- HÁNOVÁ, Eva a kolektiv. ***Odmaturuj z literatury.*** Brno: Didaktis, 2002, ISBN – 80-86285-37-5
- PROKOP, Vladimír. ***Přehled české literatury 20. století.*** Sokolov: O.K.- Soft, 2001
- PROKOP, Vladimír. ***Čítanka k Přehledu české literatury 20. století.*** Sokolov: O.K.- Soft, 2001